

Троянда Veilchenblau на Європейській площі м. Києва

Виділені нами зимостійкі сорти витких троянд Lykkefund, Paul's Himalayan Musk, Wartburg, Flammentanz, Kakhovka, Krasnyi Mayak, New Dawn є перспективними для широкого використання в міському озелененні в Правобережному Лісостепу України.

Список використаних джерел:

1. Клименко З. К., Рубцова Е. Л., Зыкова В. К. Николай Андреевич Гартвис – основатель отечественной селекции садовых роз. *Бюллетень Никитского ботанического сада*. 2008. Вып. 96. С. 79–81.
2. Рубцова О. Л. Основні напрямки формування колекції троянд в Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка НАН України. *Роль ботанічних садів і дендропарків у формуванні навколишнього середовища і світогляду людини : матеріали Міжнар. конф., присвяченої 140-річчю Ботанічного саду Одеського Національного університету ім. І.І. Мечникова*. Одеса : Фенікс, 2007. С. 14–15.
3. Рубцова Е. Л., Чижанькова В. И. Интродукция *Rosa eglanteria* L., ее формы и сортов в Национальном ботаническом саду им. Н.Н. Гришко АН Украины. *Бюллетень Никитского ботанического сада*. 2011. Вып.102. С. 90–93.
4. Рубцова О. Л., Чижанькова В. І. Підсумки інтродукції та селекції троянд в Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України. *Інтродукція рослин*. 2016. Вип. 2. С. 12–17.

СПОЖИВЧІ ТА ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ФІСТАШКИ СПРАВЖНЬОЇ (*PISTACIA VERA* L.)

Рудик А.В.

Лубенський лісотехнічний фаховий коледж

Рід фісташка (*Pistacia*) відноситься до родини сумахові (*Anacardiaceae*) та нараховує приблизно 20 видів, що ростуть за межами тропіків, у Середземномор'ї, Африці, Азії (Казахстан, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан, Іран, Сирія, Афганістан) та Центральній Америці (рис. 1) [1].

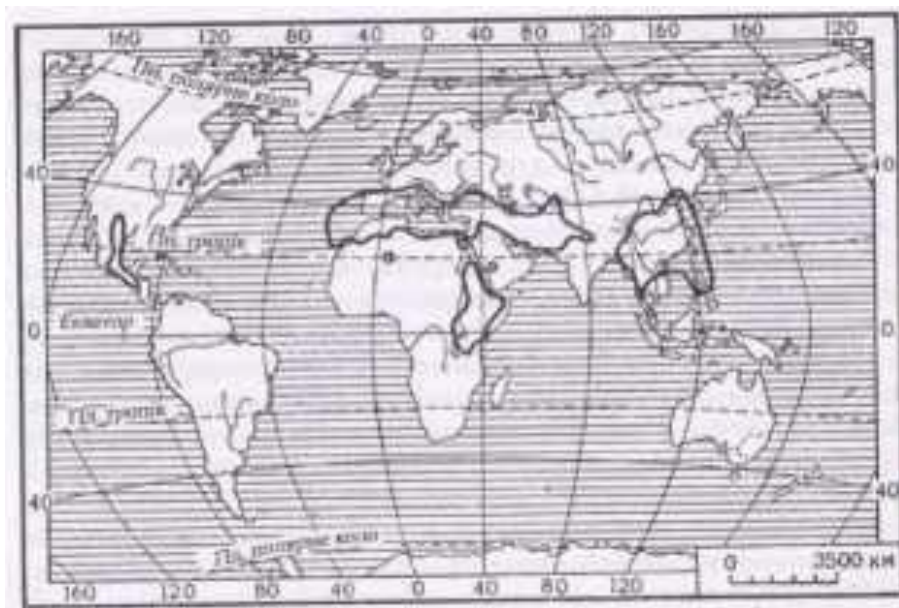

Рис. 1. Ареал роду Фісташка

Зростає на кам'янистих і скелястих схилах (висоти від 700 до 1700 м над рівнем моря). Зустрічається у поясі деревно-чагарникової рослинності, може утворювати ділянки самостійної фісташкової формації [1].

Серед видів роду найбільше практичне значення має фісташка справжня або фісташкове дерево (*Pistacia vera* L.) – вічнозелені чи листопадні багатостовбурні дерева, частіше кущі [1].

Культура цієї рослини існує вже приблизно 2000 років та є джерелом цінним плодів, дубильних продуктів, смоли і деревини [1].

Плоди – вузько- чи широкояйцеподібні кістянки, 8-24 мм довжиною, з зовнішньою

частиною оплодня, що легко відокремлюється: зелено-жовтим, жовто-кремовим, фіолетовим чи червонуватим екзокарпієм і внутрішнім жовто-білим мезокарпієм (рис. 2). Плоди *P. vera* їстівні, приємного смаку. Фісташка справжня є цінним горіхоносом [1].

Рис. 2. Плоди та очищені горіхи (ядра) *P. vera*

Ядра насіння зеленуваті, маслянисті. Сім'ядолі плодів *P. vera* мають приємний горіховий смак, вони ароматні та використовуються в їжу як ласощі у свіжому, засоленому і підсмаженому вигляді, а також для кондитерських виробів. Фісташкова олія приємна на смак, але швидко гіркне. Олія застосовується у кондитерській промисловості, ковбасному виробництві, парфумерії та медицині [2].

У народній медицині лікувальні властивості *P. vera* відомі з стародавніх часів. Рослину вважають сильним цілющим засобом проти багатьох хвороб і навіть застосовують проти отрут тварин. Насіння *P. vera* володіють хорошою загальнозміцнюючою дією, їх рекомендують використовувати при занепаді сил після важких захворювань, при значному фізичному і розумовому навантаженні [2].

Плоди *P. vera* широко використовують для лікування при гострих болях в печінці та сильних болях шлунково-кишкового тракту; мають послаблюючу дію при болях в шлунку, кишківнику і печінці; для припинення блювоти; при запаленнях дихальних шляхів і кашлів різного походження, а також сприяють виробленню сперми. Крім того, їх застосовують при анемії, як протитуберкульозний засіб та при нормалізації серцевої діяльності [2].

Значна харчова цінність і тривалий термін зберігання сприяли тому, що фісташкові горіхи перетворились у незамінний продукт для мандрівників, дослідників і торговців. Сьогодні плоди *P. vera* добре відомі в усьому світі як джерело антиоксидантів, білка, клітковини, вітаміну В, тіаміну (В), міді, марганцю, магнію, фосфору та інших вкрай необхідних для організму елементів [2].

P. vera має характерну унікальну здатність зростати не лише в умовах посушливого клімату, на кам'янистих схилах, засолених, виснажених, деградованих і малопродатних для інших рослин землях, але й рекультивувати їх (покращувати структурованість ґрунту, виконувати ґрунтозахисну та меліоративну роль). Крім того, поширеність *P. vera* на 3-ох контингентах пов'язана із виведенням селекціонерами нових морозостійких та великоплідних сортів, що, в свою чергу, сприяла інтродукції виду в умови помірного клімату,

Закладання дослідної колекції *P. vera* у Хорольському ботанічному саду – це не лише сприяння збереженню та збагаченню видів світової флори, а й вивчення на її основі здатності зростати в природно-кліматичних умовах лісостепу України.

Таку ж колекцію заплановано закласти у парку-пам'ятці садово-паркового мистецтва – дендропарку Лубенського лісотехнічного фахового коледжу імені В.Д. Байтали, яка стане продовженням інтродукційних досліджень фісташки справжньої.

Список використаних джерел:

1. Заячук В.Я. Дендрологія : підручник. Львів : Апріорі, 2008. 656 с.
2. ІАС «Аграрії разом». URL: <https://agrarii-razom.com.ua/plants/fistashka-spravjnya>. (дата звернення 08.09.2023).
3. Швиденко А. Й., Данілова О. М. Дендрологія : підручник. Чернівці : Рута, 2003. 384 с.

ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ БОТАНІКИ, ЕКОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ ПРИРОДНИЧИХ НАУК ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ПНПУ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА – ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА МЕШКАНЦІВ ПОЛТАВИ

Сагайдак В. Р., студентка

Полтавський національний педагогічний

університет імені В. Г. Короленка

Сьогодні настав той час, коли людство має змінити свої відносини з природою з антропоцентричних на екоцентричні. Саме тому перед науковцями постають завдання вміло прогнозувати майбутні наслідки втручання людини в живу природу та взаємозв'язки між її